

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอกะชังสมุทร จังหวัดชัยภูมิ

นายอมรพันธุ์ เปล่งงูเหลือม¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอกะชังสมุทร จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอกะชังสมุทร จังหวัดชัยภูมิ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอกะชังสมุทร จังหวัดชัยภูมิ ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลบ้านเตื่อ ที่มีอายุ 18 – 70 ปีขึ้นไป จำนวน 383 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ กำหนดวิธีการเลือกมาโดยการเจาะจงเลือก จำนวน 38 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอกะชังสมุทร จังหวัดชัยภูมิ 2 พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคือ ปัจจัยภายใน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก และรองลงมาคือ ปัจจัยภายนอก มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน 2 ด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า คือ มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.68) และด้านการสนับสนุนจากภาคเอกชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.65) 1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน 4 ด้าน พบว่า ด้านจิตสำนึก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.72) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.69) ด้านภูมิปัญญา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.76) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวิถีชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.77) 2) ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของชุมชนในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอกะชังสมุทร จังหวัดชัยภูมิ ประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้ สมาชิกในครอบครัวขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ความสำคัญน้อย และไม่ให้การสนับสนุนเนื่องจาก ใช้เวลาในการลงมือปฏิบัติงานและเห็นผลช้า บางครอบครัวปฏิบัติเฉพาะช่วงแรกๆ ขาดความต่อเนื่อง คณะกรรมการในการดำเนินงานของกลุ่มต่างๆ ยังขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการโครงการ ต้องอาศัยผู้นำในพื้นที่เป็นหลัก ในการดำเนินงาน ประชาชนส่วนใหญ่มักมีส่วนร่วมเพียงระยะแรกๆ ภายหลังจะค่อยๆ ลดความต่อเนื่องลงเรื่อยๆ สาเหตุเนื่องจากการบริหารงานไม่เป็นการกระจายบทบาทหน้าที่และไม่เป็นทีม การบริหารจัดการไม่ค่อยมีประสิทธิภาพและยังไม่มีลักษณะของการร่วมกันทำกัน คิดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย ขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ทำให้การดำเนินงานบางโครงการของชุมชนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร 3) ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอกะชังสมุทร จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามีประเด็นที่สรุปได้ดังนี้ 1) ผู้ให้สัมภาษณ์ได้นำแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ดังนี้ มีการนำเอา

ทรัพยากรและสิ่งของต่างๆ มาใช้อย่างสิ้นเปลือง ทำให้ความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด ไม่รู้จักความพอเพียง ไม่รู้จักการพึ่งพาตนเอง ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่อพยพเข้าไปหางานทำในเมือง ละทิ้งการเกษตรและการกินอยู่อย่างพอเพียง ค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้รายได้ไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงชีพ ดังนั้นการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต จะทำให้มีชีวิตอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่อดอยากและเลี้ยงตนเองได้ และสามารถที่จะจัดสรรทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) ผู้ให้การสัมภาษณ์ได้เผยแพร่ส่งเสริมให้คนในชุมชนนำแนวคิดตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ โดยการส่งเสริมให้ปลูกผักสวนครัว ส่งเสริมให้นาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ส่งเสริมให้ออมเงิน และทำรายรับ - รายจ่าย การส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ และจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ 3) เมื่อชุมชนมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้แล้ว มีการเปลี่ยนแปลง คือ มีการลดรายจ่าย การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข หนี้สินลดลงมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีการเพิ่มรายได้ ตามลำดับ และ 4) แนวทางในการพัฒนาชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่ไปกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ การส่งเสริมให้โรงเรียนมีการสอนเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การจัดประชุมประจำเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดระหว่างผู้นำกับชุมชนและการพัฒนาควบคู่ไปกับการสร้างศีลธรรม ตามลำดับ

คำสำคัญ : การพัฒนาชุมชน, เศรษฐกิจพอเพียง community development, Philosophy of Sufficiency Economy

¹ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Factors to succeed in community development based on the Philosophy of Sufficiency Economy in Baan Dau, Kasetsomboon, Chaiyaphum province

Amornpan Plengnguleam¹

Abstract

This research was aimed to 1) examine factors that played a significant role to the success in the community development based on the Philosophy of Sufficiency Economy in Baan Dau, Kasetsomboon, Chaiyaphum province, 2) study the operations level that was relevant to the success in the community development based on the Philosophy of Sufficiency Economy in Baan Dau, Kasetsomboon, Chaiyaphum province, 3) scrutinize problems, constraints, and suggestions from Subdistrict Municipality of Baan Dau, Kasetsomboon, Chaiyaphum province regarding community development based on the Philosophy of Sufficiency Economy. The sample groups who were the respondents to the questionnaires included those 383 locals living in Baan Dau, aged between 18-70 years old. However, there were 38 locals specifically selected for an interview. The criteria used for data analysis comprised Mean, Standard Deviation (S.D) and percentage. The research result showed that; As point out by the data analysis result in this study, the factors impacted on the success of the community development based on the Philosophy of Sufficiency Economy in Baan Dau, Kasetsomboon, Chaiyaphum province and come with higher Mean, were the internal factor and the external factor, in order. 1.1 According to the 2 aspects of evaluation on the external factor playing an important role to the community development based on the Philosophy of Sufficiency Economy, the government support came with higher Mean—the average Mean was high ($\bar{X}$ = 3.64, S.D = 0.68). Private sector support came with moderate Mean ($\bar{X}$ = 3.48, S.D = 0.65) 1.2 As seen from the analysis of the internal factor divided into 4 perspectives, conscious aspect was with higher Mean—the average Mean was the highest ($\bar{X}$ = 4.19, S.D = 0.72). Secondly, participation aspect was the next highest Mean ($\bar{X}$ = 4.18, S.D = 0.69). Wisdom aspect was at the third highest Mean ($\bar{X}$ = 4.14, S.D = 0.76). Lastly, living aspect was at the lowest Mean ($\bar{X}$ = 3.99, S.D = 0.77). 1) The investigation result in terms of problems and obstacles incurred in the community that impacted on the community development based on the Philosophy of Sufficiency Economy in Baan Dau, Kasetsomboon, Chaiyaphum province was summarized as follows. Household members were lack of understanding in practicing the Philosophy of Sufficiency Economy on their daily basis. Moreover, they did not value this philosophy as it consumed a lot of time and the result paid off gradually and slowly. Some family practiced the philosophy at the start, but later gave up. The committees of each execution groups did not have sufficient knowledge and skills in managing the projects. They still mainly relied on the community leaders to execute their works. Most of the locals seemed to collaborate at the beginning of the project, yet they pulled themselves back along the line due to the lack of decentralization and

teamwork. The management was inefficient and lack of strong teamwork. In addition, the natural resource and the environment were not in favorable conditions. There was no clear-cut main responsible work unit. Therefore, some of the projects were failed. 2) The examination result from the interview was pointed out as follows. 1) The interviewees practiced the Philosophy of Sufficiency Economy. Natural resources and materials were used unnecessarily which caused infinite demand and greed, as well as lack of self-reliance. Majority of the locals moved to live in the city and chose to abandon their agricultural lifestyle. Cost of living became higher but the income was the opposite. Hence, executing the Philosophy of Sufficiency Economy would be a big help to mitigate those existing issues –starving, lack of self-reliance, and poor natural resource management. 2) The interviewees encouraged and promoted the Philosophy of Sufficiency Economy to the local people to follow. Growing vegetables on the backyard garden, utilizing the indigenous knowledge, cash saving, managing income-expense accounts, participating in various community activities, and getting a specialist in the Philosophy of Sufficiency Economy to give knowledge to the community people were promoted by the interviewees. 3) Once the Philosophy of Sufficiency Economy was conducted, positive changes happened – expense reduction, happy life, debt reduction, mutual help, and income increase, respectively. 4) Guidelines for the Philosophy of Sufficiency Economy included association for part-time jobs, development of the local wisdom along with the advanced technology, encouragement to schools to educate students on the Philosophy of Sufficiency Economy, a monthly meeting to trigger opinion exchanges between the community people and their leaders, and morale elevation, in order.

Keywords : community development, Philosophy of Sufficiency Economy

¹ Master of public administration chaiyaphum Rajabhat Universi

บทนำ

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกในปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ผันผวน ซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบได้ยาก แม้ว่าในภาพรวมสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้น และมีภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งแตกต่างกันไปทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน และสังคม แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประเทศต้องเผชิญกับความเสี่ยง ในหลายมิติ โดยเฉพาะความเสี่ยงจากการบริหารภาครัฐที่อ่อนแอ โครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สามารถรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งความเสี่ยงจากความเสื่อมถอยของค่านิยมที่ดีงามในสังคมไทย ความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเสี่ยงด้านความมั่นคงของประเทศ จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มี อยู่พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเสริมสร้างทุนที่มีอยู่ของประเทศให้เข้มแข็ง ทั้งทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อเตรียมพร้อมให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555 : ฉ) การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8-11 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความ

สมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับเมืองเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทั้งนี้การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรอบรู้” ในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย “ความเพียร” จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555 : ฉ) แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักการชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (วิศาล บุปผาเวช และคณะ, 2542 : 11) การดำเนินชีวิตแบบพอเพียงตั้งอยู่บนหลักการของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อาศัยสิ่งที่เป็นปัจจัยพื้นฐานจากสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมอย่างสันติ ไม่เบียดเบียนหรือก่อให้เกิดปัญหาการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นการมุ่งให้มีดุลยภาพระหว่างเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างเกื้อกูลกัน สามารถนำไปสู่ความเจริญทางเศรษฐกิจ ความอยู่ดีมีสุขมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน และความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (ภาณี ขนาธิปกรณ์, 2548 : 40-42) พระราชดำรัสเกี่ยวกับความพอเพียงอีกตอนหนึ่งว่า “ ... คนเราถ้าพอในความต้องการ มันมีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศ

มีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็คือเป็นสุข ... ” (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2548 : 92) ดังนั้นแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นแนวคิดหนึ่งที่สามารถสร้างความสมดุลระหว่างระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคม และสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้พัฒนาไปในระดับเดียวกัน โดยการเรียนรู้จักความพอประมาณในการพัฒนาชุมชน รู้จักมีเหตุมีผลวิเคราะห์ปัญหาความเร่งด่วน หวังพึ่งตนเองช่วยเหลือกันในกลุ่มชนก่อนพึ่งบุคคลภายนอก รู้จักเตรียมพร้อมสร้างภูมิคุ้มกันภัยจากความเปลี่ยนแปลงของวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดูแลการใช้ทรัพย์สินของรัฐและทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประสิทธิภาพ คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดร่วมกัน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2548 ก : 17-18 ; คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550 : 48)การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นแนวคิดชี้ทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในชุมชน สังคม และรัฐ ให้หันกลับมาพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือกันในกลุ่มชนมีพฤติกรรมในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า สามารถยกระดับจิตใจของประชาชนให้มีความพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกันภัยที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม มีการเรียนรู้เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการพัฒนาชุมชนและพัฒนการบริหารประเทศในลักษณะสมดุลแบบสายกลางระหว่างมนุษย์ สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (สมพร เทพสิทธา, 2549 : 7-8)

จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงในยามที่บ้านเมืองต้องประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ เทศบาลตำบลบ้านเตื่อซึ่งเป็นหนึ่งชุมชนที่ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากค่าครองชีพในสังคมสูงขึ้น สินค้าอุปโภคบริโภคก็มีราคาสูงขึ้นตามไปด้วย ประชากรในชุมชนแข่งขันกันด้านวัตถุ ไม่ว่าจะเป็นการบริโภค การแต่งกาย ความเป็นอยู่ ส่งผลให้รายได้ของผู้คนไม่เพียงพอต่อรายจ่าย บางคนต้องพึ่งแหล่งเงินกู้หรือแหล่งสินเชื่อต่างๆ จึงก่อให้เกิดปัญหาหนี้สินตามมา ประชากรในชุมชนจึงต้องดิ้นรนทำมาหากินเพื่อเลี้ยงชีพและชำระหนี้สิน

จึงเกิดเป็นวงจรของความไม่พอเพียงขึ้นมาปัญหานี้ นอก ระบบ ปัญหาภัยธรรมชาติ ความฟุ่มเฟือย จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของจังหวัดชัยภูมิ ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ 2553 (ศพ.3) (ระบบศูนย์ข้อมูลกลางเพื่อการบริหารจัดเก็บ และใช้ประโยชน์ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2553, : เว็บไซต์) ผลการศึกษาจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการการจัดการฐานทรัพยากรและโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคม ที่สนับสนุนระบบเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน ซึ่งสามารถนำข้อมูลนี้ไปประยุกต์ใช้กับชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วยปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน ปัจจัยภายใน เช่น ด้านวิถีชีวิต ด้านการมีส่วนร่วม ด้านจิตสำนึก และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นคำถามระดับปฏิบัติ จำนวน 60 ข้อและศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนที่มีอายุ 18 - 70 ปี ที่อาศัย

อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 21 หมู่บ้าน รวมประชากรทั้งสิ้น 9,019 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเกษตรสมบูรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 1 เดือนพฤษภาคม 2558) 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 -70 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 383 คน โดยใช้สูตรคำนวณของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1967 : 467) ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มตัวอย่างเชิงประมาณ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 -70 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 345 คน 2) กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาจากผู้นำองค์กรต่างๆ ที่มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพปัญหาแต่ละด้านในพื้นที่เป็นอย่างดี ได้แก่ ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน กำหนดวิธีการเลือกมาโดยการเจาะจง จำนวน 38 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างเครื่องมือการวิจัย ดำเนินการดังนี้ 1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ให้ตรงตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ในแต่ละประเด็น 3. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ 4. นำเสนอร่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของคำถามแต่ละข้อ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 - 1.00 ถือว่าแบบสอบถามชุดนี้ใช้ได้ 5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ได้จากการตรวจสอบ แก่ผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น 6. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชน ในเขตรับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 7. หา

ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 74) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.891 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้ใช้ได้ 8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ส่งถึงนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ด้วยตนเอง
3. ทำการสัมภาษณ์ผู้นำองค์กรในตำบลบ้านเตื่อ จำนวน 38 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักเกณฑ์สถิติประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลดังนี้ 1.การวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่(Frequency)และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 74)
3. วิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 74)
4. สรุปข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะปัญหาและอุปสรรคของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด
5. สรุปข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ข้อมูลเชิงคุณภาพ ปัจจัยที่เอื้อต่อ

ความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ให้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 38 คน มาสนทนากลุ่มย่อย ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการดำเนินงาน

เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ 2 พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคือ ปัจจัยภายใน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก และรองลงมาคือ ปัจจัยภายนอก มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน 2 ด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า คือ มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64, S.D.=0.68$) และด้านการสนับสนุนจากภาคเอกชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48, S.D.=0.65$) 1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน 4 ด้าน พบว่า ด้านจิตสำนึก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19, S.D.=0.72$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18, S.D.=0.69$) ด้านภูมิปัญญา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14, S.D.=0.76$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวิถีชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.99, S.D.=0.77$) 2) ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของชุมชนในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้ สมาชิกในครอบครัวขาดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ความสำคัญน้อย และไม่ให้การสนับสนุนเนื่องจาก ใช้เวลาในการลงมือปฏิบัติงานและเห็นผลช้าบางครอบครัวปฏิบัติเฉพาะช่วงแรกๆขาดความต่อเนื่อง คณะกรรมการในการ

ดำเนินงานของกลุ่มต่างๆ ยังขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการโครงการ ต้องอาศัยผู้นำในพื้นที่เป็นหลัก ในการดำเนินงาน ประชาชนส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเพียงระยะแรกๆ ภายหลังจะค่อยๆ ลดความต่อเนื่องลงเรื่อยๆ สาเหตุเนื่องจากการบริหารงานไม่เป็นการกระจายบทบาทหน้าที่และไม่มีทีม การบริหารจัดการไม่ค่อยมีประสิทธิภาพและยังไม่มีลักษณะของการร่วมกันทำกันคิด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย ขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ทำให้การดำเนินงานบางโครงการของชุมชนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร 3) ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามีประเด็นที่สรุปได้ดังนี้ 1) ผู้ให้สัมภาษณ์ได้นำแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ดังนี้ มีการนำเอาทรัพยากรและสิ่งของต่างๆ มาใช้อย่างสิ้นเปลือง ทำให้ความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด ไม่รู้จักความพอเพียง ไม่รู้จักการพึ่งพาตนเอง ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่อพยพเข้าไปหางานทำในเมือง ละทิ้งการเกษตรและการกินอยู่อย่างพอเพียง ค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้รายได้ไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงชีพ ดังนั้นการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต จะทำให้มีชีวิตอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่อดอยากและเลี้ยงตนเองได้ และสามารถที่จะจัดสรรทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2) ผู้ให้การสัมภาษณ์ได้เผยแพร่ส่งเสริมให้คนในชุมชนนำแนวคิดตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ โดยการส่งเสริมให้ปลูกผักสวนครัว ส่งเสริมให้นาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ส่งเสริมให้ออมเงิน และทำรายรับ - รายจ่าย การส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมต่างๆ และจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ 3) เมื่อชุมชนมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้แล้ว มีการเปลี่ยนแปลง คือ มีการลดรายจ่าย การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข หนี้สินลดลง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีการเพิ่มรายได้ ตามลำดับ และ 4) แนวทางในการพัฒนาชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่ไปกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ การส่งเสริมให้โรงเรียนมีการสอนเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจ

พอเพียง การจัดประชุมประจำเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดระหว่างผู้นำกับชุมชน และการพัฒนาควบคู่ไปกับการสร้างศีลธรรม ตามลำดับ

วิจารณ์

1) จากการศึกษาพบว่าปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ มีคะแนนเฉลี่ยในสภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการสนับสนุนจากเอกชน มีคะแนนเฉลี่ย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก เทศบาลตำบลบ้านเตื่อได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนตามที่รัฐบาลมีนโยบายขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ด้วยวิธีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ มูลนิธิ สมาคม สหกรณ์ การเกษตร และภาคประชาชน โดยหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ศึกษาและกำหนดรูปแบบ วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินการ และการบริหารจัดการงบประมาณ โครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชนที่มีอยู่เดิม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชดำริ (สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี. 2556 : 2) จากการศึกษาพบว่าปัจจัยภายในที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่าด้านจิตสำนึก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านภูมิปัญญาอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวิถีชีวิตอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีความสอดคล้องและครอบคลุมการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่ใช้พื้นฐานการดำเนินชีวิตตามทางสายกลางมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพึ่งตนเองเป็นหลัก มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอนด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอเหมาะพอดี

มีเหตุผลที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกมิติของการดำเนินชีวิตในชุมชน การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำได้โดยยึดหลักสายกลาง ไม่ประหยัดจนตระหนี่ถี่เหนียว หรือฟุ้งเฟ้อจนเกินความจำเป็น กล่าวคือ ประหยัดในทางที่ถูกต้อง และลดละความฟุ้งเฟ้อ รวมทั้งต้องประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ รู้จักการรวมกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและชุมชน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการแก่งแย่งผลประโยชน์ และแข่งขันกันในการการค้าขายหรือประกอบอาชีพ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตในชุมชนได้เพราะเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา เป็นแนวปฏิบัติตนไม่ว่าจะอยู่ในกิจกรรม หรืออาชีพใด ก็ต้องยึดถือวิถีไทยอยู่แต่พอดี รู้จักการประยุกต์ใช้และอนุรักษ์ภูมิปัญญาในท้องถิ่น ใช้สติ ปัญญาในการดำรงชีวิต เจริญเติบโตอย่าง ค่อยเป็นค่อยไป ไม่ใช้การลงทุนเชิงการพนัน ซึ่งตั้งอยู่บนความเสี่ยง เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานเพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนให้กับประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า (ธนพร ถ้ำสิงห์. 2549 : เว็บไซต์) ซึ่งหากบุคคลครอบครัว หรือสังคมใดน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ทั้งด้านจิตสำนึก ด้านการมีส่วนร่วม ด้านภูมิปัญญา และด้านวิถีชีวิต ก็นำพาให้ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมไปสู่ความมั่นคงและความสุข 3) ปัญหาและอุปสรรคของชุมชนในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้ สมาชิกในครอบครัวขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ สมาชิกในครอบครัวให้ความสำคัญน้อย ไม่ให้การสนับสนุนเนื่องจากใช้เวลาในการลงมือปฏิบัติตนและเห็นผลช้า บางครอบครัวปฏิบัติเฉพาะช่วงแรกขาดความต่อเนื่อง คณะกรรมการในการดำเนินงานของกลุ่มต่างๆ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามตำแหน่งหน้าที่ แต่โดยส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการโครงการ ต้องอาศัยผู้นำในพื้นที่เป็นหลักในการดำเนินงานของกลุ่มต่างๆ ประชาชนส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วม

เพียงระยะแรกของการดำเนินโครงการฯ เท่านั้น ภายหลังจากค่อยๆ ลดความต่อเนื่องลงเรื่อยๆ จนเหลือเพียงกลุ่มคณะกรรมการและผู้นำท้องที่ สาเหตุเนื่องจากการบริหารงานไม่เป็นการกระจายบทบาทหน้าที่และไม่เป็นทีม การบริหารจัดการตามโครงการของหมู่บ้าน/ชุมชน ยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพและยังไม่มีลักษณะของการร่วมกันทำกันคิด การดำเนินงานยังต้องพึ่งพาความเข้มแข็งของผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นหลักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้การดำเนินงานบางโครงการของชุมชนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง หากต้องการให้ประสบความสำเร็จอย่างสูงสุดต้องมีการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ครอบครัว และตัวบุคคล ซึ่งต้องมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของทุกฝ่ายอย่าง 4) ข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชน เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอกะชังบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ ประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ดำเนินการด้านเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรง เพื่อสร้างแกนนำ เครือข่าย และการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน ภาครัฐต้องมีการผลักดันให้หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีความสมดุลในด้านในทุกด้าน ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ควรมีการทำการศึกษาหรือทำการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มต่างๆ ทั้งระดับครอบครัว ชุมชน และระดับธุรกิจ ทั้งที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว เพื่อนำมาแนวทางในการพัฒนาต่อไป 2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ควรมีการปลูกจิตสำนึก เกี่ยวกับการยึดทางสายกลาง การสร้างความพอดี ให้กับคนในชุมชน ควรมีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเงื่อนไข และแนวปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่คนในชุมชน ควรมีการส่งเสริมและเผยแพร่ตัวอย่างการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมต่อไป

ทั้งนี้ข้อเสนอแนะนี้เป็นความต้องการและข้อคิดเห็นจากประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชน ควรมีการนำมาวิเคราะห์ข้อเท็จจริง เพื่อนำไปปรับปรุง และส่งเสริมการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น 5) การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอกะชังบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามีประเด็นที่สรุปได้ดังนี้ 1) ผู้ให้สัมภาษณ์ได้นำแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต สรุปเหตุผลในภาพรวมได้ดังนี้ ปัจจุบันเทคโนโลยีต่างๆ ก้าวหน้าไปมาก มีการนำเอาทรัพยากรและสิ่งของต่างๆ มาใช้อย่างสิ้นเปลือง ทำให้ความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด มนุษย์ไม่รู้จักความพอเพียง ไม่รู้จักการพึ่งพาตนเอง ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่อพยพเข้าไปหางานทำในเมือง ละทิ้งการเกษตรและการกินอยู่อย่างพอเพียง ค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้รายได้ไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงชีพ ดังนั้นการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เพราะจะทำให้มีชีวิตอยู่แบบพออยู่ พอกิน สบายกายสบายใจ ไม่อดอยากและเลี้ยงตนเองได้แม้จะอยู่ในฤดูกาลใดก็ตาม และสามารถที่จะจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อีกด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อ ความมั่นคง และ ความยั่งยืนของการพัฒนา (จุฑามาศ แก้วพิจิตร. 2550 : เว็บไซต์)

สรุปผล

1. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอกะชังบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปัจจัยภายนอก 2. ระดับการปฏิบัติงานที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอกะชังบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อ

ความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน 2 ด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ด้านการสนับสนุนจากภาคเอกชน ปัจจัยภายในที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ พบว่า ด้านจิตสำนึก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมและ ด้านวิถีชีวิตอยู่ในระดับตามลำดับ 3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การขาดความรู้เข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย สาเหตุเนื่องจากการบริหารจัดการไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ทำให้การดำเนินงานบางโครงการของชุมชนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานท้องถิ่นอำเภอ และหน่วยงานอื่นๆ ควรร่วมกันพัฒนาความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้ประโยชน์ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม พัฒนาการความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 2. เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ ควรจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน โดยเฉพาะ เพื่อการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตพื้นที่อื่นๆ
2. ควรนำผลการวิจัยขยายไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะอื่น อาจจะเป็นหน่วยงานสถาบันการศึกษา โรงงาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมการพัฒนาชุมชน. (2548 ก). **แนวทางส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน สำหรับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน.**

กรุงเทพฯ : บางกอกบลูค.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.(2548).

ประมวลคำในพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่พุทธศักราช 2453-2546 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : ส่วนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.(2550).

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ.

จุฑามาศ แก้วพิจิตร. (2550). **เศรษฐกิจพอเพียง : จาก**

ปรัชญาสู่การปฏิบัติ .การสัมมนาประจำปี เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง : จากปรัชญาสู่การปฏิบัติ จัดโดยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หอประชุมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2559 จาก <http://library2.parliament.go.th/wichakam/content-seminar/20070327.html>

ธนพร ถ้ำสิงห์. (2549). **การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจ**

พอเพียง. สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์. สืบค้นเมื่อ 29 มกราคม 2559 จาก http://hq.prd.go.th/prTechnicalDM/ewt_news.php?nid=1890

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น.**พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2553.

ภาณี ขนธิปกรณ์. (2548). **การพัฒนาที่ยั่งยืนความสมดุลของการพัฒนา. เศรษฐกิจและสังคม, 42(3), 40-42.**

ระบบศูนย์ข้อมูลกลางเพื่อการบริหารจัดเก็บและใช้ประโยชน์

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2553). หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของจังหวัดชัยภูมิ ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย

- ประจำปีงบประมาณ 2553 (ศศพ.3). สืบค้นเมื่อ 3 มิถุนายน 2558, ddata.cdd.go.th/atacenter/index.php
- วิศาล บุปผเวส และคณะ. (20 มกราคม 2542). ทฤษฎีใหม่ในมุมมองพัฒนาการเศรษฐกิจ. ใน เอกสารประกอบประกอบการสัมมนา เรื่อง ทฤษฎีใหม่ในมุมมองพัฒนาการเศรษฐกิจ. (หน้า 11). กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมพร เทพสิทธิธา. (2549). การเดินตามรอยพระยุคลบาทเศรษฐกิจพอเพียง. ม.ป.ท. : กองทุนอริยมรรค. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด(พ.ศ.2555-2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.